

MEMORIAL
General Marii Wittek

++ *Halina, Maria* *UM* **AK**
OLSZEWSKA Halima KG

zd. Kalimowska *Kedyw*
ps. "Marysia"

| 1924 - 2006 |

3559/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — OLSZEWSKA Helime..

zd. Kelińskie

3553 / WSK

I/1. Relacja K. 22, s. 23

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację K. 4, s. 5

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

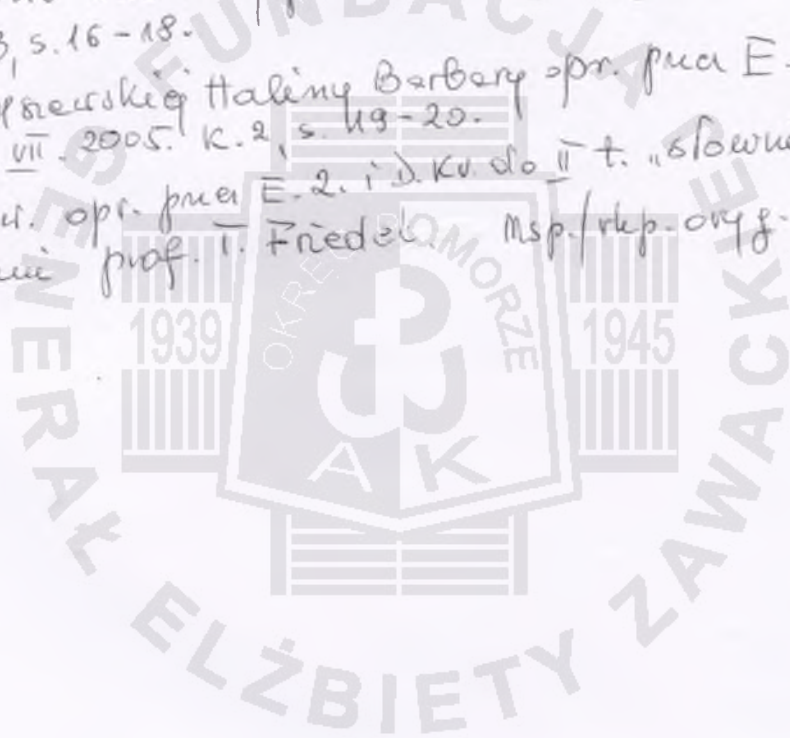
IV. Korespondencja K. 1, s. 1

V. Nazwiskowe karty informacyjne 15

VI. Fotografie 206-1/1/1; 1/1/6; 1/1/16

I/1. Relacja:

- Relacja Olszewskiej Haliny Barbary z domu Kalinowskiej opr. i pny skłama pner 9. Podrygałto 6. IX. 2005v. Rkp. oryg. (ksenkopia fotografii) K. 5, s. 1-5.
- Biogram Haliny Barbary Olszewskiej z d. Kalinowskiej opr. pner M. Suleja i W. Mintela. Notha E. 2. nr. 200. S. 701/90 Ksero fotogr. Msp. oryg. K. 4, s. 6-9
- Biogram Haliny B. Olszewskiej z 2003r. (odesłata M. Stypurkówna - chojicka z drobnymi uwagami). 2013 r., msp. ksenokopia, K. 3, s. 10-12.
- Biogram Olszewskiej Haliny B. - odesłany pner J. Kuczyński 15. VII. 2005. Msp z elementami rkp. oryg. K. 2, s. 13-15.
- Biogram j-u. odesłany pna J. Makowską 10. VIII. 2005. Ksenokopia fotogr. K. 3, s. 16-18.
- Biogram Olszewskiej Haliny Barbary opr. pner E. 2. i D. K. wydruk 19. VII. 2005. K. 2, s. 19-20.
- Biogram j-u. opr. pner E. 2. i D. K. do II t. "Słownika VM Kobiet" z uwagami prof. T. Friedel. Msp./rkp. oryg. K. 3, s. 21-23.

Olszewska Kalina Barbara z d.
Kalinowska (1924-2004) ps. „Mary-
sia”, łączniczka kpt. Adama Borysa
ps. „Ptug” dowódcy „Agat”, „Pegaz”
„Parasol” Kedyw KG AK. W Pow-
staniu Warszawskim łączniczka i
sanitariuszka dowódcy „Parasola”.
Po wojnie mgr. filozofii - filologia
angielska, wykładowca wyższej
uczelni.

Kalina Barbara Kalinowska urodziła się 5.XII 1924 r.
w Warszawie w rodzinie inteligentkiej jako córka Wła-
dysława Kalinowskiego i Józefy z d. Jabłczyńskiej.
W 1937 r. ukończyła Powszechną Szkołę Podstawową nr. 8
w Warszawie, następnie uczęszczała do Państwowego
Gimnazjum Żeńskiego im. Narcyzy Żmichowskiej, w
którym w czasie okupacji kontynuowała naukę na
tajnych kompletach. W 1944 r. uzyskała maturę.
W konspiracji w okresie okupacji hitlerowskiej była
od 1941 r. Przez pewien czas pracowała przy wy-
dawaniu konspiracyjnego pisma „Dzwon Polski”
Obwodu Groźce - Stusze przygotowując matryce. Skon-
taktowana z Zofią Krassowską „Dziąłko” z grupy
sanitarnej Kedywu KG AK o kryptonimie „Rola”
ukończyła kurs sanitarny i została skierowana
do oddziału dyspozycyjnego Kedywu KG AK o krypto-
nimie „Dysk” (Dywersja i Sabotaż Kobiet) do dys-

pozycji komendantki Wandy Gertz ps. "Lena". W lipcu 1943 r. Halina Kalinowska ps. "Marysia" została oddelegowana na state do utworzonego oddziału do zadań specjalnych Kedywu KG AK o kryptonimach: "Agat", "Pegaz", "Parasol" na Tęczyńską dowódcy kpt. Adama Borysa ps. "Pług". Oddział ten miał za zadanie likwidację gestapońskich dyktatorów od których zależało mordowanie Polaków, wyniszczenie Narodu Polskiego. Do Tęczyńskiej "Marysi" należało przygotowanie lokali konspiracyjnych na odprawy z dowódcą, spotkania Tęczyńskie, rozdział korespondencji, utrzymanie Tęczyńskich z podległymi jednostkami oddziału. W celku opanowanie wykazata "Marysia" wynoszące kilkakrotnie dokumenty i broń z lokalu opuszczonego przez ciężko chorego adiutanta kpt. "Pługa" Józefa Łaskiego "Katoda". Dzięki postawie spokojnej unknęła kontroli Landarmów.

"Marysia" będąc odpowiedzialna za wiele spraw w oddziale była dyspozycyjna bez przerwy w swej działalności. Jej wielkie zaangażowanie w pracę konspiracyjną zostało docenione przez dowódcę - w czerwcu 1944 r. otrzymała srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami. W ramach szkolenia wojennego strzelec "Marysia" ukończyła w 1944 r. II kurs Szkoły Podchorążych Piechoty Szarych Szeregów "Agricola" z wynikiem dobrym i awansowała do stopnia kapral podchorąży.

Nie mogąc zarabiać na życie ze względu na nieograniczoną dyspozycyjność jako Tęczyńska dowódcy "Marysia" otrzymała etat płatny z dowództwa

Medycyną przystępującej tego rodzaju pracom konspiracyjnym.

W dniu wybuchu Powstania Warszawskiego 1 sierpnia Halina Kalinowska "Marysia" o oznaczonej go-
dzinie mimo trudności komunikacyjnych zameldo-
wała się punktualnie w miejscu koncentracji odczajtu
w Domu Starców przy ul. Karolkowej na Woli, gdzie była
Tęczyńska kpt. "Pługa". Dostarczała rozkazy do podod-
działów oraz meldunki do dowódcy Zgrupowania "Ra-
dostaw" ppłk. Jana Mazurkiewicza, któremu "Parasol"
podlegał. 6 sierpnia w czasie walk na Woli na ul. Żyt-
niew został ciężko ranny dowódca "Parasola" kpt. "Pług".
Pannemu została przydzielona "Marysia" mająca
przeszkolenie sanitarne do pielęgnowania go w ciężko
zranionych szpitalach, z powodu bliskości walk.
Po 10 sierpnia pod opieką "Marysi" został przetrans-
portowany do szpitala na Stare Miasto. Tu 25 sierp-
nia "Marysia" została poważnie ranna na placu
Krasiniskich, uratował ją dr. Władysław Dworak
ps. "Maks" szef sanitarny "Parasola".

1 września wraz z rannymi "Marysia" przesła-
li sanitarni ze Starego Miasta do Śródmieścia i zosta-
ła umieszczona w szpitalu na ul. Wspólnej. Po ka-
pitulacji Powstania wywieziona była z wielu rannymi
przez Niemców do Krakowa, gdzie przebywała na
leczeniu do lipca 1945 r. Po powrocie z Krakowa do
Warszawy Halina Kalinowska na apel płk. Jana
Mazurkiewicza "Radostawa" w dn. 27. IX. 1945 ujaw-
niła się ze swej w Armii Krajowej pracy w kons-

piracji i Powstaniu Warszawskim. Następnie podjęła studia na wydziale anglistyki Uniwersytetu Warszawskiego. W czasie studiów była zaangażowana jako sekretarka Kola Anglistów. Wyszła też za mąż za Wojciecha Obszewskiego. W 1950 roku po ukończeniu studiów rozpoczęła pracę jako młodszy asystent Studium Anglistyki U.W. Wkrótce w czasie panujących represji została usunięta z urzędu jako były żołnierz Armii Krajowej. Jej intensywne starania o jakiegokolwiek pracę konkrety się nieprowadziły. Przez kilka lat była na utrzymaniu męża. Dopiero w 1957 roku powraca do pracy w Studium Języków Obcych U.W. jako lektor, a następnie wykładowca języka angielskiego na wydziałach Historii, Prawa i Pedagogiki, równocześnie doraźnie na kursach i lekcjach prywatnych. W roku 1979 znów dyskryminowana odeszła z Uniwersytetu i przez kilka lat aż do emerytury pracowała w Łaskach u czczonej dzieci niewidomej języka angielskiego. Zmarła 19. X. 2004r., pochowana na cmentarzu w Wawrzyszewie.

Życie Haliny Obszewskiej jest przykładem jak stawić czoła przeciwnościom losu i godności, Ojczyźnie

W uznaniu zasług została odznaczona:

- Orderem Krzyża Virtuti Militari kl.V (zweryfikowane 8. II. 1991)
- Krzem Wałecznym (weryfikacja 1969)
- Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami (1944r)
- Krzyżem Armii Krajowej
- Warszawskim Krzyżem Powstańcym Orak
- LT RZ (1977) i KK OOP (1985).

Bibliografia

- Piotr Stachewicz "Parasol" - Instytut Wydawniczy PAX Warszawa 1981 - str. 71, 73, 77, 78, 79, 80, 93, 120, 135, 140, 168, 300, 471, 713. Danuta Kaczyńska "Dziewczeta z Parasola" - Oficyna Wydawnicza R. Kufirski, Warszawa 1993 - str. 25, 28, 84, 143, 145, 187, 188, 189, 201, 258. Świdorska H. "Okupacja i konspiracja w Obwodzie Gnojec - Tuszec" - Instytut Wydawniczy PAX Warszawa 1989 - str. 209, 205. Tomasz Strzełbowski "Oddziały szturmowe konspiracyjnej Warszawy - Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1983, str. 218, 409. Maria Wiśniewska, Matgorzata Sikorska "Szpital Powstańczej Warszawy" - Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 1991 - str. 47. Praca zbiorowa: "Łączność, Sabotaż, Dywersja, Kobiety w Armii Krajowej" wydawca Zarząd Stow. Kobi. Armii Krajowej - Londyn 1985 - str. 226. Jadwiga Podmygatto "Dywersja i Sabotaż Kobiet w: Straża Polek" - cz. 2 str. 144 - Kronika Żabobna, Biuletyn SZYAK Okręg Warszawa, 2004 nr. 11-12 (167-168) str. 15.

Jadwiga Podmygatto
Komisja Historii Kobiet w Walce o Niepodległość TMH

Halina Barbara OLSZEWSKA z d. KALINOWSKA

Urodziła się 5 grudnia 1924r. w Warszawie jako córka Władysława i Józefy z Jałbrzykowskich.

Matka jej, krewna arcybiskupa wileńskiego Romualda Jałbrzykowskiego, nie pracowała zawodowo. Zajmowała się wychowaniem dzieci i domem. Ojciec był laborantem na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego.

W wieku 13 lat, po ukończeniu Publicznej Szkoły Powszechnej Nr 8 rozpoczęła naukę w Państwowym Gimnazjum Żeńskim im. Narcyzy Żmichowskiej. Wybuch wojny zastał ją w II klasie tego gimnazjum. Przez okres okupacji niemieckiej uczęszczała na tajne komplety, po ukończeniu których w lipcu 1944r. uzyskała maturę.

Od 1941r. należała do Szarych Szeregów Harcerek pod kierownictwem Zofii Krassowskiej, ps. Duża Zosia.

Po ukończeniu kursu sanitarnego, powołana przez policję niemiecką, pracowała przez kilka miesięcy, skoszarowana, w tzw. Luftschutzhilfsdienststelle przy ul. Cyryla i Metodego. Wydostała się z tej służby dzięki pomocy władz AK.

W sierpniu 1943r. za pośrednictwem Zofii Krassowskiej weszła pod ps. Marysia do Oddziału „Agat”. Została jedną z dwóch łączniczek dowódcy „Agatu”, kpt. Adama Borysa, ps. Pług. Powierzono jej utrzymywanie łączności z pododdziałami „Agatu”. Z racji

pełnionej funkcji była w pełni dyspozycyjna, w związku z czym nie mogła pracować zarobkowo. Pieniądze na utrzymanie dostawała od AK. Była jedną z dziewcząt z „Parasola”, które wiosną 1944r. ukończyły trwający 6 miesięcy II turnus Szkoły Podchorążych Piechoty Szarych Szeregów „Agricola” w dwóch klasach żeńskich. Kurs ukończyła 12 maja 1944r. z oceną dobrą i stopniem kaprała podchorążego. Była też jedną z 6 dziewcząt z „Parasola” odznaczonych w czerwcu 1944r. Srebrnymi Krzyżami Zasługi z Mieczami i Krzyżami Walecznych.

Gdy druga z łączniczek „Pługa”, Janina Trojanowska, ps. Nina, przeszła do łączności w sekcji zastępcy dowódcy Oddziału, Jerzego Zborowskiego, ps. Jeremi, powierzono „Marysi” także łączność „Pługa” z jego przełożonymi. Do jej zadań należało także stałe wyszukiwanie nowych lokali konspiracyjnych.

W dniu 1 sierpnia 1944r. stawiała się punktualnie o godzinie siedemnastej w miejscu zbiórki „Parasola” w Domu Starców przy ul. Karolkowej na Woli. Była cały czas u boku „Pługa” roznosząc meldunki do pododdziałów oraz do „Radosława”. W pierwszych dniach sierpnia była świadkiem śmierci wielu kolegów i koleżanek, m.in. bardzo jej bliskiej Zofii Krassowskiej. Towarzyszyła „Pługowi” także po 6 sierpnia, gdy został ciężko ranny na Woli. W dniu 25 sierpnia sama została ranna na Placu Krasieńskich, gdy wychodziła z kwatery „Parasola” w Pałacu Krasieńskich z bochenkiem chleba dla „Pługa” leżącego w Szpitalu przy ul. Kilińskiego. Miała strzaskaną rękę, przerwana tętnicę i silny krwotok. Uratował ją dr Zbigniew Dworak, ps. Maks, szef służby sanitarnej „Parasola”. Najpierw zahamował jej krwotok, a dwa dni później, mimo jej protestów, nakazał zabrać ją z punktu opatrunkowego w piwnicach Pałacu Krasieńskich. Następnego dnia w miejsce to spadły bomby niemieckie grzebiąc pod gruzami 27 żołnierzy z I kompanii „Parasola”. W dniu 1 września przeszła kanałami do Śródmieścia i została umieszczona w szpitalu cywilnym na Wspólnej. Stamtąd, po kapitulacji, Niemcy wywieźli ją do Krakowa, gdzie przebywała na leczeniu do lipca 1945r. Wkrótce odnalazła rodzinę i powróciła do Warszawy. W dniu 27 września 1945r. ujawniła się przed Komisją Likwidacyjną b. Armii Krajowej Obszaru Warszawskiego.

Jeszcze w 1945r. wstąpiła na anglistykę na Uniwersytecie Warszawskim. W czasie studiów pracowała także społecznie jako sekretarka Koła Anglistów. W 1950r., po ukończeniu studiów, rozpoczęła pracę jako młodszy asystent Studium Anglistyki UW. Została jednak, jako żołnierz AK, usunięta z uczelni. Jej starania o przywrócenie do pracy zakończyły się niepowodzeniem. Po pięćdziesięciu latach pisała: „*Długo nie dawałam za*

wygraną i wszędzie gdzie było można zostawiałam podania o pracę, ale były to wysiłki daremne. Wszędzie przyjmowano mnie z otwartymi ramionami, ale potem mówiono mi, że etatów nie ma. Dopiero w Ministerstwie Szkolnictwa, gdzie również trafiłam, powiedziano mi, że owszem, pozwolono mi skończyć studia, ale na odpracowaniu ich z mojej strony nikomu nie zależy, bo „państwo ludowe stać, żeby traciło na takich jak wy”. Wtedy dopiero zrozumiałam, że jest to swoisty sposób prześladowania takich jak ja. Nie mogę powiedzieć, że bym mimo wszystko nie poczuła się ważna – przecież musieli się nas bać, skoro nas wyrzucali.”

W tym czasie była już zamężna za Wojciechem Olszewskim, którego poznała na studiach. Aby utrzymać rodzinę jej mąż zmuszony był przerwać studia i podjąć pracę zarobkową. Mieszkali razem z jego rodzicami. Przez wiele lat borykali się z trudnościami materialnymi. Teść Haliny, Wacław Olszewski, legionista, po studiach w Niemczech i Szwajcarii, był jeszcze po wojnie wysokim urzędnikiem (naczelnikiem oddziału) Urzędu Patentowego oraz redaktorem naczelnym „Wiadomości Urzędu Patentowego”. Z powodu przeszłości legionowej został przez władze komunistyczne zwolniony na wcześniejszą, wyjątkowo niską emeryturę.

W lutym 1957r., w zmienionej sytuacji politycznej, zaproponowano jej powrót do pracy w Studium Języków Obcych UW. Została lektorem języka angielskiego na Wydziałach Historii, Prawa i Pedagogiki. Ponadto dorabiała na kursach i lekcjach prywatnych. Po kilku latach pracy otrzymała tytuł wykładowcy języka angielskiego. Był to jednak jej ostatni awans. Z upływem czasu od „odwilży” i ponownie narastającego terronu komunistycznego, podjęła w 1979r. decyzję o odejściu z Uniwersytetu. Przez kilka następnych lat, do emerytury, pracowała w Laskach nauczając angielskiego niewidome dzieci. O tym okresie swojego życia pisała: „..... spotkałam (tam) wielu wspaniałych, szlachetnych i uczciwych ludzi. Wspominam ten okres znacznie serdeczniej niż każdy inny związany z innymi szkołami czy kursami, które pozwalały mi utrzymać dom, dwoje dzieci i chorego męża, który już dawno nie mógł pracować.”

W 1969r. otrzymała w ZBoWiD pozytywną weryfikację Krzyża Walecznych. W 1977r. została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, a w 1985r. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Krzyż Srebrny Orderu Wojennego Virtuti Militari otrzymała na wniosek dowódcy „Parasola”. W dniu 8 lutego 1991r. nadanie to zostało pozytywnie

zweryfikowane przez Komisję ds. Weryfikacji Odznaczeń Kombatantów przy Ministerstwie Obrony Narodowej.

Źródła:

A ZG ZKRPIBWP, syg. W-21193 (Olszewska Halina).

DW UdsKiOR, Protokół nr 1 Komisji ds. Weryfikacji Odznaczeń Kombatantów z dnia 8 lutego 1991r.; Wniosek o weryfikację Orderu Krzyża Virtuti Militari kl. V Haliny Olszewskiej.

Kaczyńska D., Dziewczęta z Parasola, Warszawa 1993, s. 26, 27(fot.), 28, 143, 145, 201, 258.

Stachiewicz P., „Parasol”, Warszawa 1991, s. 88 – 89, 799.

kapita 21/10
9. VII 2003
[Signature]

Odesłane Marie Styjankowskiej -
Ciojce 2
drobny mi uwagami

Halina Barbara OLSZEWSKA z d. KALINOWSKA - 44 Smoleń - 19 VII 03

Urodziła się 5 grudnia 1924 r. w Warszawie jako córka Władysława i Józefy z Jałbrzykowskich.

Matka jej, krewna arcybiskupa wileńskiego Romualda Jałbrzykowskiego, nie pracowała zawodowo. Zajmowała się wychowaniem dzieci i domem. Ojciec był laborantem na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego.

W wieku 13 lat, po ukończeniu Publicznej Szkoły Powszechniej Nr 8 rozpoczęła naukę w Państwowym Gimnazjum Żeńskim im. Narczyży Żmichowskiej. Wybuch wojny zastał ją w II klasie tego gimnazjum. Przez okres okupacji niemieckiej uczęszczała na tajne komplety, po ukończeniu których w lipcu 1944 r. uzyskała maturę.

Od 1941 r. należała do Szarych Szeregów Harcerek pod kierownictwem Zofii Krassowskiej, ps. Duża Zosia.

Po ukończeniu kursu sanitarnego, powołana przez policję niemiecką, pracowała przez kilka miesięcy, skoszarowana, w tzw. Luftschutzhilfsdienststelle przy ul. Cyryla i Metodego. Wydostała się z tej służby dzięki pomocy władz AK.

W sierpniu 1943 r. za pośrednictwem Zofii Krassowskiej weszła pod ps. Marysia do Oddziału „Agat”. Została jedną z dwóch łączniczek dowódcy „Agatu”, kpt. Adama Borysa, ps. Pług. Powierzono jej utrzymywanie łączności z pododdziałami „Agatu”. Z racji pełnionej funkcji była w pełni dyspozycyjna, w związku z czym nie mogła pracować zarobkowo. Pieniądze na utrzymanie dostawała od AK. Była jedną z dziewcząt z „Parasola”, które wiosną 1944 r. ukończyły trwający 6 miesięcy II turnus Szkoły Podchorążych Piechoty Szarych Szeregów „Agricola” w dwóch klasach żeńskich. Kurs ukończyła 12 maja 1944 r. z oceną dobrą i stopniem kaprała podchorążego. Była też jedną z 6 dziewcząt z „Parasola” odznaczonych w czerwcu 1944 r. Srebrnymi Krzyżami Zasługi z Mieczami i Krzyżami Walecznych.

Gdy druga z łączniczek „Pługa”, Janina Trojanowska, ps. Nina, przeszła do łączności w sekcji zastępcy dowódcy Oddziału, Jerzego Zborowskiego, ps. Jeremi, powierzono „Marysi” także łączność „Pługa” z jego przełożonymi. Do jej zadań należało także stałe wyszukiwanie nowych lokali konspiracyjnych.

1 sierpnia 1944 r. stawiała się punktualnie o godzinie siedemnastej w miejscu zbiórki „Parasola” w Domu Starców przy ul. Karolkowej/na Woli. Była cały czas u boku „Pługa” roznosząc meldunki do pododdziałów oraz do „Radosława”. W pierwszych dniach sierpnia była świadkiem śmierci wielu kolegów i koleżanek, m.in. bardzo jej bliskiej Zofii Krassowskiej. Towarzyszyła „Pługowi” także po 6 sierpnia, gdy został ciężko ranny na Woli. 25 sierpnia sama została ranna na Placu Krasińskich, gdy wychodziła z kwatery „Parasola” w Pałacu Krasińskich z bochenkiem chleba dla „Pługa” leżącego w Szpitalu przy ul. Kilińskiego. Miała strzaskaną rękę, przerwana tętnicę i silny krwotok. Uratował ją dr Zbigniew Dworak, ps. Maks, szef służby sanitarnej „Parasola”. Najpierw zahamował jej krwotok, a dwa dni później, mimo jej protestów, nakazał zabrać ją z punktu opatrunkowego w piwnicach Pałacu Krasińskich. Następnego dnia w miejsce to spadły bomby – niemieckie grzebiąc pod gruzami 27 żołnierzy z I kompanii „Parasola”. 1 września przeszła kanałami do Śródmieścia i została umieszczona w szpitalu cywilnym na Wspólnej. Stamtąd, po kapitulacji, Niemcy wywieźli ją do Krakowa, gdzie przebywała na leczeniu do lipca 1945 r. Wkrótce odnalazła rodzinę i powróciła do Warszawy. 27 września 1945 r. ujawniła się przed Komisją Likwidacyjną b. Armii Krajowej Obszaru Warszawskiego.

Jeszcze w 1945 r. wstąpiła na anglistykę na Uniwersytecie Warszawskim. W czasie studiów pracowała także społecznie jako sekretarka Koła Anglistów. W 1950 r., po ukończeniu studiów, rozpoczęła pracę jako młodszy asystent Studium Anglistyki UW. Została jednak, jako żołnierz AK, usunięta z uczelni. Jej starania o przywrócenie do pracy zakończyły się niepowodzeniem. Po pięćdziesięciu latach pisała: *„Długo nie dawałam za wygraną i wszędzie, gdzie było można zostawiałam podania o pracę, ale były to wysiłki daremne. Wszędzie przyjmowano mnie z otwartymi ramionami, ale potem mówiono mi, że etatów nie ma. Dopiero w Ministerstwie Szkolnictwa, gdzie również trafiłam, powiedziano mi, że owszem, pozwolono mi skończyć studia, ale na odpracowaniu ich z mojej strony nikomu nie zależy, bo „państwo ludowe stać, żeby traciło na takich jak wy””. Wtedy dopiero zrozumiałam, że jest to swoisty sposób prześladowania takich jak ja. Nie mogę powiedzieć, żebym mimo wszystko nie poczuła się ważna – przecież musieli się nas bać, skoro nas wyrzucali.”*

W tym czasie była już zamężna za Wojciechem Olszewskim, którego poznała na studiach. Aby utrzymać rodzinę jej mąż zmuszony był przerwać studia i podjąć pracę zarobkową. Mieszkali razem z jego rodzicami. Przez wiele lat borykali się z trudnościami materialnymi. Teść Haliny, Waław Olszewski, legionista, po studiach w Niemczech i Szwajcarii, był jeszcze po wojnie wysokim urzędnikiem (naczelnikiem oddziału) Urzędu Patentowego oraz redaktorem naczelnym „Wiadomości Urzędu Patentowego”. Z powodu przeszłości legionowej został przez władze komunistyczne zwolniony na wcześniejszą, wyjątkowo niską emeryturę.

W lutym 1957 r., w zmienionej sytuacji politycznej, zaproponowano jej powrót do pracy w Studium Języków Obcych UW. Została lektorem języka angielskiego na Wydziałach Historii, Prawa i Pedagogiki. Ponadto dorabiała na kursach i lekcjach prywatnych. Po kilku latach pracy otrzymała tytuł wykładowcy języka angielskiego. Był to jednak jej ostatni awans. Z upływem czasu od „odwilży” i ponownie narastającego terroru komunistycznego, podjęła w 1979 r. decyzję o odejściu z Uniwersytetu. Przez kilka następnych lat, do emerytury, pracowała w Laskach nauczając angielskiego niewidome

3/1/12
3

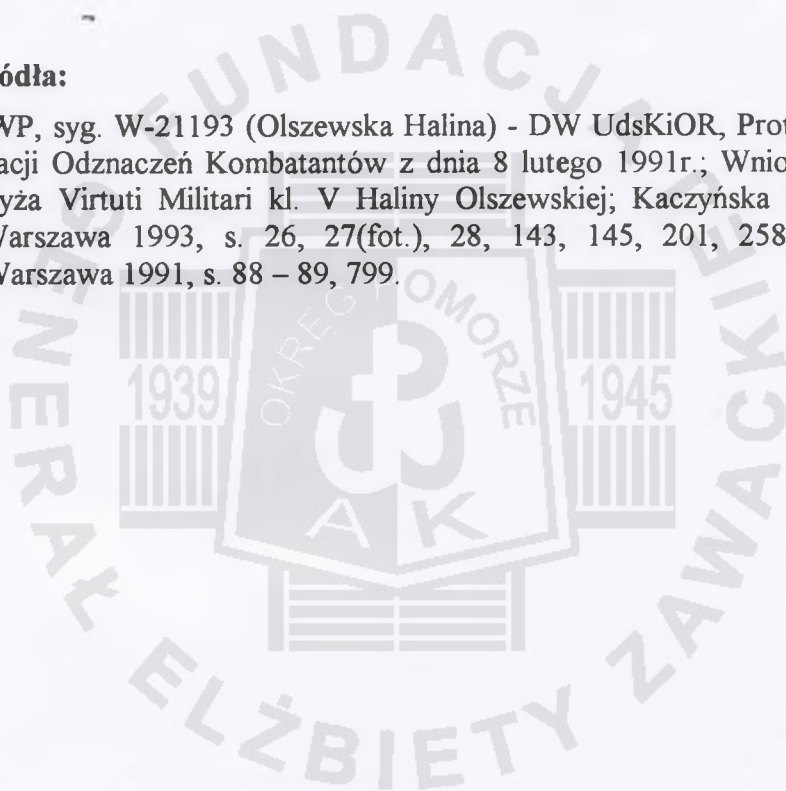
dzieci. O tym okresie swojego życia pisała: „ ..... spotkałam (tam) wielu wspaniałych, szlachetnych i uczciwych ludzi. Wspominam ten okres znacznie serdeczniej niż każdy inny związany z innymi szkołami czy kursami, które pozwalały mi utrzymać dom, dwoje dzieci i chorego męża, który już dawno nie mógł pracować.”

W 1969 r. otrzymała w ZBoWiD pozytywną weryfikację Krzyża Walecznych. W 1977 r. została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, a w 1985 r. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Krzyż Srebrny Orderu Wojennego Virtuti Militari otrzymała na wniosek dowódcy „Parasola”. W dniu 8 lutego 1991r. nadanie to zostało pozytywnie zweryfikowane przez Komisję ds. Weryfikacji Odznaczeń Kombatantów przy Ministerstwie Obrony Narodowej.

Źródła:

A ZKRPIBWP, syg. W-21193 (Olszewska Halina) - DW UdsKiOR, Protokół nr 1 Komisji ds. Weryfikacji Odznaczeń Kombatantów z dnia 8 lutego 1991r.; Wniosek o weryfikację Orderu Krzyża Virtuti Militari kl. V Haliny Olszewskiej; Kaczyńska D., Dziewczęta z Parasola, Warszawa 1993, s. 26, 27(fot.), 28, 143, 145, 201, 258; Stachiewicz P., „Parasol”, Warszawa 1991, s. 88 – 89, 799.

odejście J. Kuczyńskiego 15 VII 05 got. 21 VI 05 1/1/13
Yro Dypła otwarto melab an
Młkoci białym (włosy wroni kł młody) - dla dam wymagają potowierzenie
→ widać wzmianki Poselskie 22 05

OLSZEWSKA Halina Barbara z d. KALINOWSKA (1924-2004), ps. „Marysia”, członkini SzSz, od 1943 łączniczka dowódcy Oddziału „Agat” (potem „Parasol”) Kedyw KG AK, w Powstaniu Warszawskim żołnierz Kedywu; po wojnie lektor Studium, Języków Obcych UW

Halina Barbara Kalinowska urodziła się 5 XII 1924 w Warszawie w rodzinie Władysława Kalinowskiego i Józefy z d. Jałbrzykowska. W 1937 ukończyła Publiczną Szkołę Powszechną Nr 8 w Warszawie i podjęła naukę w Państwowym Gimnazjum Żeńskim im. Narcyzy Żmichowskiej i tam, kontynuując naukę przez okres okupacji na tajnych kompletach, w 1944 uzyskała maturę.

W konspiracji służyła od 1941 w Szarych Szeregach pod kierownictwem Z. Krassowskiej, ps. „Duża Zosia”. Po ukończeniu kursu sanitarnego, pracowała przez kilka miesięcy, skoszarowana, w tzw. Luftschutzhilfsdienststelle (placówka pomocniczej służby przeciwlotniczej). Kiedy udało jej się ująć z przymusowej pracy w placówce policyjnej podjęła służbę sanitariuszki w „Dysku” (samodzielny oddział Dywersja i Sabotaż Kobiet) Kedywu KG AK, skąd w sierpniu 1943 otrzymała przydział z ps. „Marysia” do tworzącego się oddziału do zadań specjalnych „Agat” (później „Pegaz”, „Parasol”). Jako jedna z dwóch łączniczek dowódcy „Agatu”, kpt. A. Borysa, ps. „Pług” miała zadanie utrzymywania łączności z pododdziałami „Agatu”. Z racji pełnionej funkcji musiała być w pełni dyspozycyjna nie mogąc pracować zarobkowo, stąd była opłacana przez AK. Była jedną z tych żołnierzki „Parasola”, które 12 maja 1944 ukończyły trwający 6 miesięcy II dwuklasowy turnus Szkoły Podchorążych Piechoty Szarych Szeregów „Agricola” z wynikiem bardzo dobrym. Gdy druga z łączniczek „Pługa”, J. Trojanowska, ps. „Nina” otrzymała przydział do innej komórki powierzono „Marysi” sekcję łączność „w górę” z przełożonymi „Pługą”. Do jej zadań należało również stałe wyszukiwanie nowych lokali konspiracyjnych.

W dniu wybuchu Powstania udało jej się stawić o godzinie „W” w miejscu zbiórki „Parasola” w Domu Starców przy ul. Karolkowej na Woli. Nadal pełniła funkcję łączniczki „Pługa” roznosząc meldunki do pododdziałów oraz do dowódcy Zgrupowania „Radosław” płk. J. Mazurkiewicza. Towarzyszyła „Pługowi” także po 6 sierpnia, gdy został ciężko ranny na Woli, przenoszony do kilku kolejnych szpitali. Dnia 25 sierpnia została poważnie ranna na Placu Krasieńskich, uratował ją dr Z. Dworak, ps. „Maks”, szef służby sanitarnej „Parasola”. Dwa dni później została przeniesiona z punktu opatrunkowego znajdującego się w piwnicy Pałacu Krasieńskich, uniknąwszy z bombardowania Pałacu kilka godzin później (pod jego gruzami zginęło wówczas 27 żołnierzki „Parasola”). W dniu 1 września przeszła kanałami ze

7/1/14

Starówki do Śródmieścia i została umieszczona w szpitalu cywilnym na ul. Wspólnej. Stamtąd, po kapitulacji Powstania, Niemcy wywieźli ją do Krakowa, gdzie przebywała na leczeniu do lipca 1945.

Halina Olszewska została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari na wniosek dowódcy „Parasola” kpt. A. Borysa „Pługa” (brak dokumentu odznaczenia). Nadanie zostało zweryfikowane 8 II 1991 przez Kds.WO przy MON z nr. zaświadczenia DK-4-1. Była również odznaczona KW (1944, weryfikacja 1969), Sr.KZzM (1944), Zł.KZ (1977), KAK, Warszawskim Krzyżem Powstańczym, oraz KKOOP (1985).

Po wojnie powróciła z Krakowa do Warszawy i tam 27 IX 1945 ujawniła się przed Komisją Likwidacyjną b. Armii Krajowej Obszaru Warszawskiego. W tymże roku podjęła studia na anglistyce UW, zaangażowana w czasie studiów jako sekretarka Koła Anglistów. W tym okresie wyszła za mąż za Wojciecha Olszewskiego. W 1950, po ukończeniu studiów, rozpoczęła pracę jako młodszy asystent Studium Anglistyki UW, ale wkrótce jako żołnierz AK została usunięta z uczelni. Jej intensywne starania o przywrócenie do jakiegokolwiek pracy kończyły się niepowodzeniem i przez kilka lat pozostawała na utrzymaniu męża. Dopiero w 1957 powróciła do pracy w Studium Języków Obcych UW jako lektor, a potem wykładowca języka angielskiego na Wydziałach Historii, Prawa i Pedagogiki, ponadto dorabiając na kursach i lekcjach prywatnych. W 1979, znowu dyskryminowana, odeszła z Uniwersytetu i przez kilka następnych lat, aż do emerytury, pracowała w Laskach, ucząc angielskiego niewidome dzieci. Zmarła 19 X 2004, pochowana na cmentarzu w Wąrzyszewie.

Ojciec Haliny, Władysław Kalinowski, był laborantem na Wydziale Lekarskim UW. Matka Józefa z d. Jałbrzykowska - krewna arcybiskupa wileńskiego ^{Ky} Romualda Jałbrzykowskiego - zajmowała się wychowaniem dzieci i domem. Brak danych o mężu.

APAK, T. 3559/WSK; A ZG ZKRPIBWP, sygn. W-21193 (Olszewska H.); DW UdsKiOR, Protokół nr 1 Kds.WO z dnia 8 II 1991 i Wniosek o weryfikację Orderu Krzyża Virtuti Militari kl. V Olszewskiej H.;

Kaczyńska D., *Dziewczęta z Parasola*, Warszawa 1993, s. 26, 27 (fot.), 28, 143, 145, 201, 258; *Kronika żałobna*, Biuletyn informacyjny, ŚZZAK Okręg Warszawa, 2004, nr 11-12 (167-168), s. 15; Podrygałło J., *Dywerysja i sabotaż kobiet*, w: *Służba Polek...*, cz. 2, s. 144; Stachiewicz, „Parasol”..., s. 88-89, 799; Świdorski H., *Okupacja i konspiracja w obwodzie AK Grójec-„Głuszc”*, Warszawa 1989, s. 209, 265; Wesołowski, *Order VM...*, s. 754; *WIEPW* – brak wzmianki; Wiśniewska M., Sikorska M., *Szpitala powstańczej Warszawy*, Warszawa 1991, s. 47

Wąrzyszew
Verte

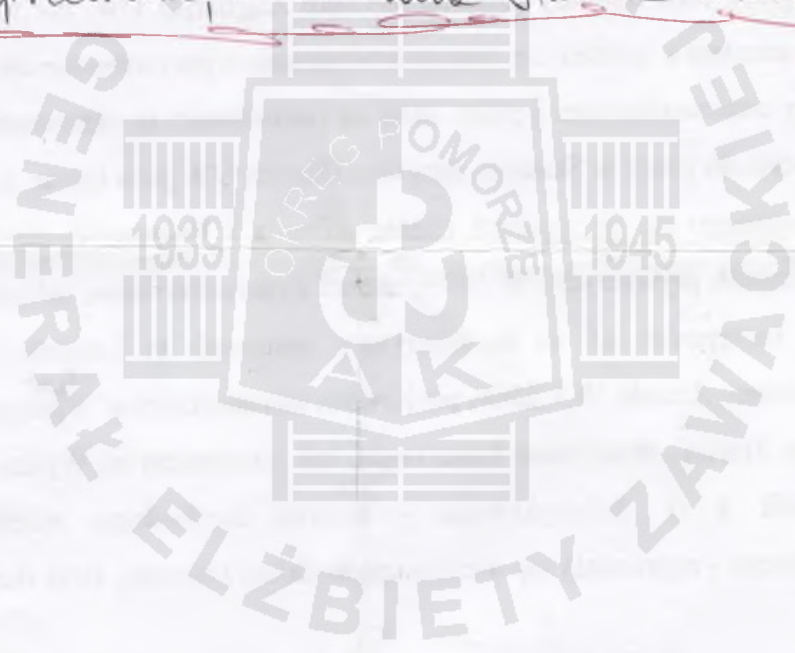
Świdzi: (cytat)

s. 209 - "Przyprawach w r. 1941 przygotowanie redakcyjne tekstów
pisane na matrycach woskowych, a jakie przetłumaczone na naj-
prostszym powielacz odbywało się powoli w Głogówku, trzech typ.
"Dziewięć tekstów" opracowywał K. Trzcinski ("Pan Henryk"), matryce
przygotowywały M. Włobienie - Żukowska ("Zaba") i Halina
Olszewska a także inne osoby.
"Pan Henryk" był do IX. 39 kier. Sekcji Pawa, w Ławicy (inf.
H. Olszewska)

s. 265 Relacje osobne, zapisy mgiełki. (ktoś autor)

[In wymienione Halina Olszewska
bez pseudonimu]

Podajrewam, że to imię Halina Olszewska ?!

Zabawa:

Odesłane J. Makowskiej p. um. 9 -
nie mamego mie
zmeleżte

Halina Barbara OLSZEWSKA z d. KALINOWSKA

Urodziła się 5 grudnia 1924 r. w Warszawie jako córka Władysława i Józefy z Jałbrzykowskich.

Matka jej, krewna arcybiskupa wileńskiego Romualda Jałbrzykowskiego, nie pracowała zawodowo. Zajmowała się wychowaniem dzieci i domem. Ojciec był laborantem na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego.

W wieku 13 lat, po ukończeniu Publicznej Szkoły Powszechnej Nr 8 rozpoczęła naukę w Państwowym Gimnazjum Żeńskim im. Narcyzy Żmichowskiej. Wybuch wojny zastał ją w II klasie tego gimnazjum. Przez okres okupacji niemieckiej uczęszczała na tajne komplety, po ukończeniu których w lipcu 1944 r. uzyskała maturę.

Od 1941 r. należała do Szarych Szeregów Harcerek pod kierownictwem Zofii Krassowskiej, ps. Duża Zosia.

Po ukończeniu kursu sanitarnego, powołana przez policję niemiecką, pracowała przez kilka miesięcy, skoszarowana, w tzw. Luftschutzhilfsdienststelle przy ul. Cyryła i Metodego. Wydostała się z tej służby dzięki pomocy władz AK.

W sierpniu 1943 r. za pośrednictwem Zofii Krassowskiej weszła pod ps. Marysia do Oddziału „Agat”. Została jedną z dwóch łączniczek dowódcy „Agatu”, kpt. Adama Borysa, ps. Pług. Powierzono jej utrzymywanie łączności z pododdziałami „Agatu”. Z racji pełnionej funkcji była w pełni dyspozycyjna, w związku z czym nie mogła pracować zarobkowo. Pieniądze na utrzymanie dostawała od AK. Była jedną z dziewcząt z „Parasola”, które wiosną 1944 r. ukończyły trwający 6 miesięcy II turnus Szkoły Podchorążych Piechoty Szarych Szeregów „Agricola” w dwóch klasach żeńskich. Kurs ukończyła 12 maja 1944 r. z oceną dobrą i stopniem kaprala podchorążego. Była też jedną z 6 dziewcząt z „Parasola” odznaczonych w czerwcu 1944 r. Srebrnymi Krzyżami Zasługi z Mieczami i Krzyżami Walecznych.

Gdy druga z łączniczek „Pługa”, Janina Trojanowska, ps. Nina, przeszła do łączności w sekcji zastępcy dowódcy Oddziału, Jerzego Zborowskiego, ps. Jeremi, powierzono „Marysi” także łączność „Pługa” z jego przełożonymi. Do jej zadań należało także stałe wyszukiwanie nowych lokali konspiracyjnych.

1 sierpnia 1944 r. stawiała się punktualnie o godzinie siedemnastej w miejscu zbiórki „Parasola” w Domu Starców przy ul. Karolkowej na Woli. Była cały czas u boku „Pługa” roznosząc meldunki do pododdziałów oraz do „Radosława”. W pierwszych dniach sierpnia była świadkiem śmierci wielu kolegów i koleżanek, m.in. bardzo jej bliskiej Zofii Krassowskiej. Towarzyszyła „Pługowi” także po 6 sierpnia, gdy został ciężko ranny na Woli. 25 sierpnia sama została ranna na Placu Krasińskich, gdy wychodziła z kwatery „Parasola” w Pałacu Krasińskich z bochenkiem chleba dla „Pługa” leżącego w Szpitalu przy ul. Kilińskiego. Miała strzaskaną rękę, przerwana tętnicę i silny krwotok. Uratował ją dr Zbigniew Dworak, ps. Maks, szef służby sanitarnej „Parasola”. Najpierw zahamował jej krwotok, a dwa dni później, mimo jej protestów, nakazał zabrać ją z punktu opatrunkowego w piwnicach Pałacu Krasińskich. Następnego dnia w miejsce to spadły bomby niemieckie grzebiąc pod gruzami 27 żołnierzy z I kompanii „Parasola”. 1 września przeszła kanałami do Śródmieścia i została umieszczona w szpitalu cywilnym na Wspólnej. Stamtąd, po kapitulacji, Niemcy wywieźli ją do Krakowa, gdzie przebywała na leczeniu do lipca 1945 r. Wkrótce odnalazła rodzinę i powróciła do Warszawy. 27 września 1945 r. ujawniła się przed Komisją Likwidacyjną b. Armii Krajowej Obszaru Warszawskiego.

Jeszcze w 1945 r. wstąpiła na anglistykę na Uniwersytecie Warszawskim. W czasie studiów pracowała także społecznie jako sekretarka Koła Anglistów. W 1950 r., po ukończeniu studiów, rozpoczęła pracę jako młodszy asystent Studium Anglistyki UW. Została jednak, jako żołnierz AK, usunięta z uczelni. Jej starania o przywrócenie do pracy zakończyły się niepowodzeniem. Po pięćdziesięciu latach pisała: *„Długo nie dawałam za wygraną i wszędzie gdzie było można zostawiałam podania o pracę, ale były to wysiłki daremne. Wszędzie przyjmowano mnie z otwartymi ramionami, ale potem mówiono mi, że etatów nie ma. Dopiero w Ministerstwie Szkolnictwa, gdzie również trafiłam, powiedziano mi, że owszem, pozwolono mi skończyć studia, ale na odpracowaniu ich z mojej strony nikomu nie zależy, bo „państwo ludowe stać, żeby traciło na takich jak wy””. Wtedy dopiero zrozumiałam, że jest to swoisty sposób prześladowania takich jak ja. Nie mogę powiedzieć, żebym mimo wszystko nie poczuła się ważna – przecież musieli się nas bać, skoro nas wyrzucali.”*

W tym czasie była już zamężna za Wojciechem Olszewskim, którego poznała na studiach. Aby utrzymać rodzinę jej mąż zmuszony był przerwać studia i podjąć pracę zarobkową. Mieszkali razem z jego rodzicami. Przez wiele lat borykali się z trudnościami materialnymi. Teść Haliny, Waław Olszewski, legionista, po studiach w Niemczech i Szwajcarii, był jeszcze po wojnie wysokim urzędnikiem (naczelnikiem oddziału) Urzędu Patentowego oraz redaktorem naczelnym „Wiadomości Urzędu Patentowego”. Z powodu przeszłości legionowej został przez władze komunistyczne zwolniony na wcześniejszą, wyjątkowo niską emeryturę.

W lutym 1957 r., w zmienionej sytuacji politycznej, zaproponowano jej powrót do pracy w Studium Języków Obcych UW. Została lektorem języka angielskiego na Wydziałach Historii, Prawa i Pedagogiki. Ponadto dorabiała na kursach i lekcjach prywatnych. Po kilku latach pracy otrzymała tytuł wykładowcy języka angielskiego. Był to jednak jej ostatni awans. Z upływem czasu od „odwilży” i ponownie narastającego terroru komunistycznego, podjęła w 1979 r. decyzję o odejściu z Uniwersytetu. Przez kilka następnych lat, do emerytury, pracowała w Laskach nauczając angielskiego niewidome

2/1/18

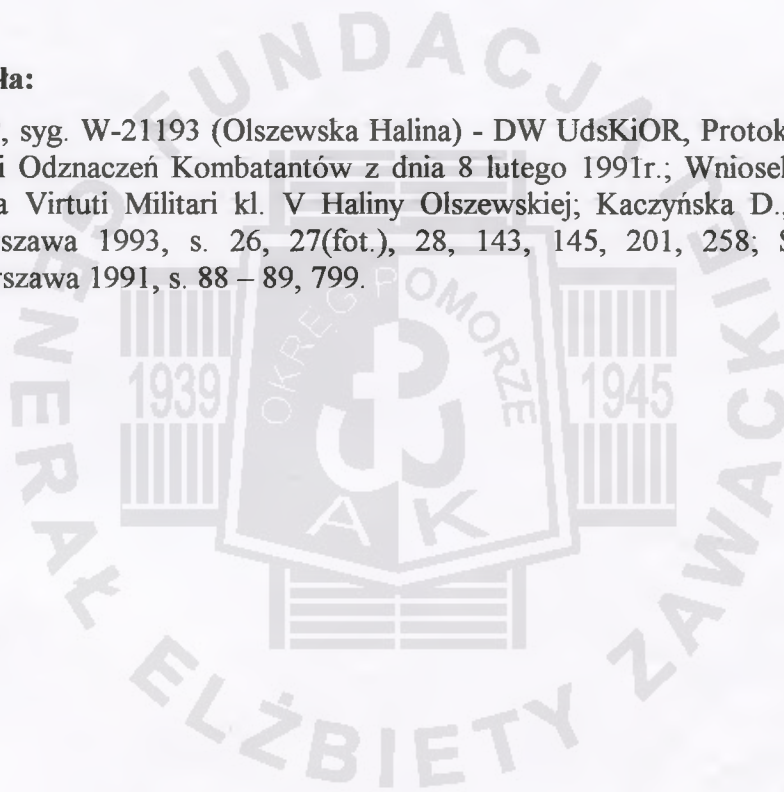
dzieci. O tym okresie swojego życia pisała: „..... spotkałam (tam) wielu wspaniałych, szlachetnych i uczciwych ludzi. Wspominam ten okres znacznie serdeczniej niż każdy inny związany z innymi szkołami czy kursami, które pozwalały mi utrzymać dom, dwoje dzieci i chorego męża, który już dawno nie mógł pracować.”

W 1969 r. otrzymała w ZBoWiD pozytywną weryfikację Krzyża Walecznych. W 1977 r. została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, a w 1985 r. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Krzyż Srebrny Orderu Wojennego Virtuti Militari otrzymała na wniosek dowódcy „Parasola”. W dniu 8 lutego 1991r. nadanie to zostało pozytywnie zweryfikowane przez Komisję ds. Weryfikacji Odznaczeń Kombatantów przy Ministerstwie Obrony Narodowej.

Źródła:

A ZKRPIBWP, syg. W-21193 (Olszewska Halina) - DW UdsKiOR, Protokół nr 1 Komisji ds. Weryfikacji Odznaczeń Kombatantów z dnia 8 lutego 1991r.; Wniosek o weryfikację Orderu Krzyża Virtuti Militari kl. V Haliny Olszewskiej; Kaczyńska D., Dziewczęta z Parasola, Warszawa 1993, s. 26, 27(fot.), 28, 143, 145, 201, 258; Stachiewicz P., „Parasol”, Warszawa 1991, s. 88 – 89, 799.

Opis. E2 i D.kw.
got
wydruk 19 VII 55
11 ep2.
1/1/19
Harcerka
od 1941/1942 (23.04)
OLSZEWSKA Halina Barbara z d. KALINOWSKA (1924-2004), ps. „Marysia”, członek SzSz, *10 lat w tym 10 lat w 1943-44* od 1943 żołnierz AK, łączniczka dowódcy Oddziału „Agat” (potem „Parasol”), uczestniczka Powstania Warszawskiego; z wykształcenia anglistka

Halina Barbara Kalinowska urodziła się 5 XII 1924 w Warszawie w rodzinie Władysława Kalinowskiego i Józefy z d. Jałbrzykowska. W 1937 ukończyła Publiczną Szkołę Powszechną Nr 8 w Warszawie i podjęła naukę w Państwowym Gimnazjum Żeńskim im. Narcyzy Żmichowskiej i tam, kontynuując naukę przez okres okupacji na tajnych kompletach, w 1944 uzyskała maturę.

W konspiracji służyła od 1941 w Szarych Szeregach Harcerki pod kierownictwem Z. Krassowskiej, ps. „Duża Zosia”. Po ukończeniu kursu sanitarnego, pracowała przymusowo przez kilka miesięcy, skoszarowana, w tzw. Uftschutzhilfsdienststelle (placówka pomocniczej służby przeciwlotniczej). Kiedy udało jej się ująć z tej pracy w niemieckiej placówce policyjnej podjęła służbę sanitariuszki w Dysku” (samodzielny oddział Dywersja i Sabotaż Kobiet) Kedywu KG AK, skąd w sierpniu 1943 otrzymała przydział z ps. „Marysia” do tworzącego się oddziału do zadań specjalnych „Agat” (później „Pegaz”, „Parasol”). Jako jedna z dwóch łączniczek dowódcy „Agatu”, kpt. A. Borysa, ps. „Pług” z zadaniem utrzymywania łączności z pododdziałami „Agatu”. Z racji pełnionej funkcji musiała być w pełni dyspozycyjna nie mogąc pracować zarobkowo, stąd opłacana była przez AK. Była jedną z tych żołnierz „Parasola”, które 12 maju 1944 ukończyły trwający 6 miesięcy II dwuklasowy turnus Szkoły Podchorążych Piechoty Szarych Szeregów „Agricola” z wynikiem bardzo dobrym. Gdy druga z łączniczek „Pługa”, J. Trojanowska, ps. „Nina”, otrzymała przydział do innej komórki powierzono „Marysi” także łączność „Pługa” z jego przełożonymi. Do jej zadań należało również stałe wyszukiwanie nowych lokali konspiracyjnych oraz codzienny rozdział poczty.

W dniu wybuchu Powstania udało jej się stawić – jednej z nielicznych - o godzinie „W” w miejscu zbiórki „Parasola” w Domu Starców przy ul. Karolkowej na Woli. Nadal pełniła funkcję łączniczki „Pługa” roznosząc meldunki do pododdziałów oraz do dowódcy Zgrupowania „Radosław” płk. J. Mazurkiewicza. Towarzyszyła „Pługowi” także po 6 sierpnia, gdy został ciężko ranny na Woli, przenoszony do kilku kolejnych szpitali. Dnia 25 sierpnia „Marysia” została poważnie ranna na Placu Krasińskich, uratował ją dr Z. Dworak, ps. „Maks”, szef służby sanitarnej „Parasola”. Dwa dni później została przeniesiona z punktu opatrunkowego, znajdującego się w piwnicy Pałacu Krasińskich, uniknąwszy śmierci po zbombardowaniu Pałacu kilka godzin później (pod jego gruzami zginęło wówczas 27

2/1/20

żołnierzy „Parasola”). W dniu 1 września przeszła kanałami ze Starówki do Śródmieścia i została umieszczona w szpitalu cywilnym na ul. Wspólnej. Stamtąd, po kapitulacji, Niemcy wywieźli ją do Krakowa, gdzie przebywała na leczeniu do lipca 1945.

Halina Olszewska została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari na wniosek dowódcy „Parasola”. Nadanie zostało zweryfikowane 8 II 1991 przez Kds.WO przy MON. Była również odznaczona KW (1944, weryfikacja 1969), KAK, Warszawskim Krzyżem Powstańczym, Sr.KZzM (1944), Zł.KZ (1977) oraz KKOOP (1985).

Po wojnie powróciła do Warszawy i tam 27 IX 1945 ujawniła się przed Komisją Likwidacyjną b. Armii Krajowej Obszaru Warszawskiego. W tymże roku wstąpiła na anglistykę na Uniwersytecie Warszawskim, zaangażowana w czasie studiów jako sekretarka Koła Anglistów. W tym okresie wyszła za mąż za Wojciecha Olszewskiego. W 1950, po ukończeniu studiów, rozpoczęła pracę jako młodszy asystent Studium Anglistyki UW, ale wkrótce jako żołnierz AK została usunięta z uczelni. Jej intensywne starania o przywrócenie do jakiegokolwiek pracy kończyły się niepowodzeniem i przez kilka lat pozostawała na utrzymaniu męża. Urodziła dwie córki. Dopiero w 1957 powróciła do pracy na uczelni w Studium Języków Obcych UW jako lektor, potem wykładowca języka angielskiego na Wydziałach Historii, Prawa i Pedagogiki, ponadto dorabiając na kursach i lekcjach prywatnych. Po kilku latach pracy otrzymała tytuł wykładowcy języka angielskiego. W 1979, znowu dyskryminowana, odeszła z Uniwersytetu i przez kilka następnych lat, aż do emerytury, pracowała w Laskach ucząc angielskiego niewidome dzieci. Zmarła 19 X 2004, pochowana na cmentarzu w Wawrzyszewie.

Ojciec Haliny, Władysław Kalinowski, był laborantem na Wydziale Lekarskim UW. Matka Józefa z d. Jałbrzykowska - krewna arcybiskupa wileńskiego ks. Romualda Jałbrzykowskiego - zajmowała się wychowaniem dzieci i domem. Brak danych o mężu.

A ZG ZKRPIBWP, sygn. W-21193 (Olszewska H.); DW UdsKiOR, Protokół nr 1 Kds.WO z dnia 8 II 1991; Wniosek o weryfikację Orderu Krzyża Virtuti Militari kl. V Haliny Olszewskiej.

Kaczyńska D., *Dziewczeta z Parasola*, Warszawa 1993, s. 26, 27 (fot.), 28, 143, 145, 201, 258; *Kronika żałobna*, Biuletyn informacyjny, ŚZZAK Okręg Warszawa, 2004, nr 11-12 (167-168), s. 15; *Służba Polek...*, cz. 2, s. 144; Pasierbska H., *Wileńskie Łukiszki*, Gdańsk 2001, s. 225; Stachiewicz, „Parasol” ..., s. 88-89, 799; Wesołowski, *Order VM...*, s. 754; Wiśniewska M., Sikorska M., *Szpitale powstańczej Warszawy*, Warszawa 1991, s. 47

Biogram oprac. przez E2 i D.W. da n tomu „Słownik UM
kobiet” 2 uzupełni prof. T. Friedman 24 VIII 05
Friedel. 1/1/21

OLSZEWSKA Halina Barbara z d. KALINOWSKA (1924-2004), od 1941 jako „Marysia” członkini SzSz, od 1943 łączniczka dowódcy Oddziału „Agat”, potem „Parasol” Kedywu KG AK, tamże również w Powstaniu ; po wojnie lektor języka angielskiego UW

Halina Barbara Kalinowska urodziła się 5 XII 1924 w Warszawie w rodzinie Władysława Kalinowskiego i Józefy z d. Jałbrzykowska. W 1937 ukończyła Publiczną Szkołę Powszechną Nr 8 w Warszawie i podjęła naukę w Państwowym Gimnazjum Żeńskim im. Narcyzy Żmichowskiej i tam kontynuując naukę przez okres okupacji na tajnych kompletach w 1944 uzyskała maturę.

W konspiracji służyła od 1941 w Szarych Szeregach Harcerek pod kierownictwem Z. Krassowskiej ps. „Duża Zosia”. Po ukończeniu kursu sanitarnego, pracowała przymusowo przez kilka miesięcy, skoszarowana, w tzw. Uftschutzhilfsdienststelle (placówka pomocniczej służby przeciwlotniczej). Kiedy udało jej się ująć z tej pracy w niemieckiej placówce policyjnej podjęła służbę sanitariuszki w „Dysku” (samodzielny oddział Dywersja i Sabotaż Kobiet) Kedywu KG AK, skąd w sierpniu 1943 otrzymała przydział z ps. „Marysia” do tworzącego się oddziału do zadań specjalnych „Agat” (później „Pegaz”, „Parasol”). Jako jedna z dwóch łączniczek dowódcy „Agatu”, kpt. A. Borysa ps. „Pług” z zadaniem utrzymywania łączności z pododdziałami „Agatu”. Z racji pełnionej funkcji musiała być w pełni dyspozycyjna nie mogąc pracować zarobkowo, stąd opłacana była przez AK. Była jedną z tych żołnierzy „Parasola”, którą 12 maju 1944 ukończył trwający 6 miesięcy II dwuklasowy turnus Szkoły Podchorążych Piechoty Szarych Szeregów „Agricola” z wynikiem bardzo dobrym. Gdy druga z łączniczek „Pługa”, J. Trojanowska ps. „Nina”, otrzymała przydział do innej komórki powierzono „Marysi” także łączność „Pługa” z jego przełożonymi. Do jej zadań należało również stałe wyszukiwanie nowych lokali konspiracyjnych oraz codzienny rozdział poczty.

W dniu wybuchu Powstania udało jej się stawić – jednej z nielicznych - o godzinie „W” w miejscu zbiórki „Parasola” w Domu Starców przy ul. Karolkowej na Woli. Nadal pełniła funkcję łączniczki „Pługa” roznosząc meldunki do pododdziałów oraz do dowódcy Zgrupowania „Radosław” płk. J. Mazurkiewicza. Towarzyszyła „Pługowi” także po 6 sierpnia, gdy został ciężko ranny na Woli, przenoszony do kilku kolejnych szpitali. Dnia 25 sierpnia „Marysia” została poważnie ranna na Placu Krasińskich, uratował ją dr Z. Dworak, ps. „Maks”, szef służby sanitarnej „Parasola”. Dwa dni później została przeniesiona z punktu opatrunkowego, znajdującego się w piwnicy Pałacu Krasińskich, uniknąwszy śmierci po

✓
① gdy pojawia się możliwość zakończenia 1/1/22

② W tym zdaniu nie ma orzecznika i Mójc:

X Była jedna z dwóch łezniczek...

Węgi T. Friedman, do biografii
Heleny Olszewskiej

1/1/23

zbombardowaniu Pałacu kilka godzin później (pod jego gruzami zginęło wówczas 27 żołnierzy „Parasola”). W dniu 1 września przeszła kanałami ze Starówki do Śródmieścia i została umieszczona w szpitalu cywilnym na ul. Wspólnej. Stamtąd po kapitulacji Niemcy wywieźli ją do Krakowa, gdzie przebywała na leczeniu do lipca 1945.

V, które nie-
stopiło
I & T & V

Halina Olszewska została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari na wniosek dowódcy „Parasola”. Nadanie zostało zweryfikowane 8 II 1991 przez Kds.WO przy MON. Była również odznaczona KW (1944, weryfikacja 1969), KAK, Warszawskim Krzyżem Powstańczym, Sr.KZzM (1944), ŻŁ.KZ (1977) oraz KKOOP (1985).

Po wojnie powróciła do Warszawy i tam 27 IX 1945 ujawniła się przed Komisją Likwidacyjną b. Armii Krajowej Obszaru Warszawskiego. W tymże roku wstąpiła na anglistykę na Uniwersytecie Warszawskim, zaangażowana w czasie studiów jako sekretarka Koła Anglistów. W tym okresie wyszła za mąż za Wojciecha Olszewskiego. W 1950, po ukończeniu studiów, rozpoczęła pracę jako młodszy asystent Studium Anglistyki UW, ale wkrótce jako żołnierz AK została usunięta z uczelni. Jej intensywne starania o przywrócenie do jakiegokolwiek pracy kończyły się niepowodzeniem i przez kilka lat pozostawała na utrzymaniu męża. Urodziła dwie córki. Dopiero w 1957 powróciła do pracy na uczelni w Studium Języków Obcych UW jako lektor, potem wykładowca języka angielskiego na Wydziałach Historii, Prawa i Pedagogiki, ponadto dorabiając na kursach i lekcjach prywatnych. Po kilku latach pracy otrzymała tytuł wykładowcy języka angielskiego. W 1979, znowu dyskryminowana, odeszła z Uniwersytetu i przez kilka następnych lat, aż do emerytury, pracowała w Laskach ucząc angielskiego niewidome dzieci. Zmarła 19 X 2004, pochowana na cmentarzu w Wawrzyszewie.

H & V
Hmi &
Hmi &
I & V
I & V, &

Ojciec Haliny, Władysław Kalinowski, był laborantem na Wydziale Lekarskim UW. Matka Józefa z d. Jałbrzykowska - krewna arcybiskupa wileńskiego ks. Romualda Jałbrzykowskiego - zajmowała się wychowaniem dzieci i domem. Brak danych o mężu.

A ZG ZKRPIBWP, sygn. W-21193 (Olszewska H.); DW UdsKiOR, Protokół nr 1 Kds.WO z dnia 8 II 1991; Wniosek o weryfikację Orderu Krzyża Virtuti Militari kl. V Haliny Olszewskiej.

Kaczyńska D., *Dziewczeta z Parasola*, Warszawa 1993, s. 26, 27 (fot.), 28, 143, 145, 201, 258; *Kronika żałobna*, Biuletyn informacyjny, ŚZZAK Okręg Warszawa, 2004, nr 11-12 (167-168), s. 15; *Służba Polek...*, cz. 2, s. 144; Pasierbska H., *Wileńskie Łukiszki*, Gdańska 2001, s. 225; Stachiewicz, „Parasol”..., s. 88-89, 799; Wesołowski, *Order VM...*, s. 754; Wiśniewska M., Sikorska M., *Szpitala powstańczej Warszawy*, Warszawa 1991, s. 47

II. Materiały uzupełniające relację:

- Notatka odręczna pypstawa pna J. Kucsyński 11. VII. 05, dotycząca Kalinowskiej - Olszewskiej. Orgg. k. 1, s. 1-2.
- "Halina Kalinowska - Olszewska ps. 'Marysia'" dane o relatorze sporządzone przez J. Jabreńskiego, pypstawa pna J. Kucsyński 24. VII. 05. Msp. Orgg. k. 1, s. 3.
- Dwa nekrologi Haliny Olszewskiej z d. Kalinowskiej ps. "Marysia". Msp. Orgg. k. 2, s. 4-5.

dot. Kalineushe - Oksensko v m, /

Stachienis - Parasol II/1

bibliogr. s. 78-79, 81, 86, 88-9, 137,
154, 160, 192, 342, 536, 739
799

na s. 88-9 fragment relacji "Marysi"
z pracy w "Zachodzie"

s. 342 odwołanie "Marysi"

Srebrny Kłopot z "Marysi" i Miecz.
w VI, 44 w "Czechosłowacji" Stachy
w Oddr.

s. 536 kpt. pchor. Marysia ^{ciężko} (rana)
w sierpniu na St. Miłocie

s. 739 "wykarcie autorskiej relacji (mips u autora)"

s. 799 w epistole ~~całkowicie~~ do redakcji Oddr.
"Agat - Pęgar - Parasol"

1. VI, 43 - s. X, 44

pod par. 423

jest słabo powojenny obywatel

"mgr filozofii, filologia ang.
wykładowca wykładu uczeniu

jest Janko 2303 po s. 384
(dobrze)

II/2

Str. kpr. p cher (du. 15.07 44)

124, 120, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200

PPF

Pruszyński J. Kuczyński 11 VII 05

1939 1945

AK

OKRĘG POMORZE

WŁÓBIETW ZAWACKIEN

11. VII 43 - 2. X 44

193

19303 po r. 384

Dla p. Izabeli KUCZYŃSKIEJ

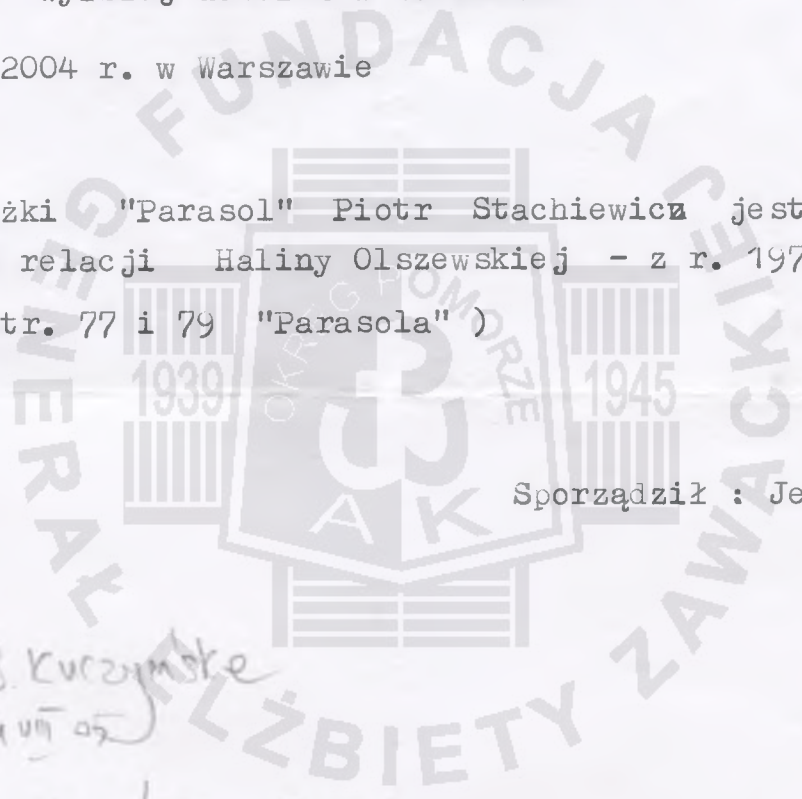
HALINA KALINOWSKA-OLSZEWSKA ps. "Marysia"

- ur. 05.12.1924 w Warszawie
- ojciec Władysław matka Józefa z/ł. Jałbrzykowska
- 01.08.1943 przekazana z oddz. dyspozycyjnego Kedywu KG AK "Dysk" do batalionu "Parasol" - w dowództwie batalionu łączniczka d-cy Adama Borysa "Pługa" kpr.pchor.
- mgr filozofii - filologia angielska
- wykładowca wyższej uczelni w Warszawie
- zmarła w 2004 r. w Warszawie
- Autor książki "Parasol" Piotr Stachiewicz jest w posiadaniu dwu relacji Haliny Olszewskiej - z r. 1970 i 1975 (patrz str. 77 i 79 "Parasola")

Sporządził : Jerzy Jabrzemski

Proszę o J. Kuczyńskie
24 VII 05

zob. do p. 672/05 B/07

„Nie bójcie się. Ja jestem”

Z głębokim żalem zawiadamiamy,
że 19 października 2004 roku zmarła,
po długiej chorobie, nasza Matka i Babcia

Ś.P.

Halina Olszewska
z domu Kalinowska

powstaniec warszawski,
„Marysia”,
dobry, szlachetny Człowiek.

Żyła i pracowała zawsze z myślą o swoim kraju i rodzinie.

Dzięki niej wiemy, że zdanie:

„Nie ma rzeczy, której bym dla Ciebie nie zrobiła”
może być prawdziwe, a kierowanie się nim w życiu,
choć bywa trudne, zawsze jest bardzo ważne.

Msza święta pogrzebowa zostanie odprawiona
25 października 2004 roku (poniedziałek) o godzinie 11.00
w kościele św. Marii Magdaleny na Wązówku.

Po niej nastąpi złożenie Ciała do grobu
na miejscowym cmentarzu

Anna, Dorota i Wojtuś

Z żalem zawiadamiamy,
że 19 października 2004 roku zmarła

VM **por. Halina Olszewska**
z domu Kalinowska
ps. Marysia

11/5
łączniczka dowódcy batalionu „Parasol”,
uczestniczka Powstania Warszawskiego,
odznaczona Krzyżem Virtuti Militari,
1939 Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, 1945
Krzyżem Walecznych i innymi.
Uroczystości pogrzebowe odbędą się
dnia 25 października 2004 roku o godzinie 11.00
w kościele świętej Marii Magdaleny na Wawrzyszewie.
Cześć Jej pamięci

żołnierze batalionu „Parasol” Armii Krajowej

Gar. Wyb.

IV. Korespondencja:

- list Marii Stypułkowskiej - Chojeckiej do Prof. E. 2.
z dn. 13. VII. 2005 r. Msp. kserokopia, k. 1, s. 1.

P. 604/05 IV/1 B226
Warszawa, 13.VII.2005 r.

Szanowna Pani Profesor,

W nawiązaniu do informacji listownej p. I. Huczyńskiej oraz naszej telefonicznej rozmowy w dniu dzisiejszym uprzejmie informuję:
Janina Zapadko - Mirska z d. Lutyk ps. "Scarlet" miała dwoje dzieci -
- córkę Ewę, która jest plastykiem i syna Marka - lekarza neurochirurga. Brat Janiny /Scarlet"/ Zygmunt po powstaniu znalazł się po pewnym czasie we Włoszech. Zmarł w USA w 1973 r. Był członkiem bat. "Parasol" II komp. . Miał pseudonim "GRYF".

Chyba latem 1997 r. będąc w Polsce wyjechała wraz z mężem /"Mirskim", na Litwę, aby odwiedzić miejsca swego dzieciństwa...

Oboje dzieci były wraz z rodzicami w Polsce przed wielu laty. Obecnie nikt z najbliższej rodziny nie żyje. Zarówno ze strony "Mirskiego" jak i "Scarlet". Ich dzieci nie odwiedzają Polski...

ad. kol. Halina Barbara Olszewska z d. Kalinowska ps. "Marysia" łączniczka dowódcy bat. "Parasol" / przed tym "Agat" potym "Pegaz" / ranna w czasie powstania w-skiego. Ukończyła filologię angielską na UW. Nie utrzymywała kontaktów ze środowiskiem bat. "Parasol", poza sporadycznymi spotkaniami. Miała ^{dwie} ~~trzy~~ córki.

Łączę serdeczne pozdrowienia wraz z wyrazami uznania , za dawniej i za dziś"

Maria Stypulkowska-Chojecka
Maria Stypulkowska - Chojecka "Kama"

MS/4

1. N ^{Rolinska 79 11}
~~2~~ Olszewska 2 d Rolinska

2. l., ps. Halina c. Władysława

3. ur. 5-12-1924

4. st. kpt

5. Org. AK

V. NAZWY SKRÓCE KARTY INFORMACYJNE 15

6. przydz. Bał. ¹⁹³⁹ Parapel* ¹⁹⁴⁵ Pagan

7. funkcje ^{adresowa 01876 Al. Bronniskiej 95/235}

8. nr ^{Podmyślicko ? Makowske}
~~DK-4-1 (436)~~

9. źr. ^{protman 2, [mij/91, 1991(12)] [1991] [1991] 5 759 in karty 359}
 DK-4-1. MOH

1. Wesoł, Olszewska Helina, Żołnierz, S. AK, 1991, 08, 02, s. 754.

2. P. KHK — zm;

- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19

7 Podmyślenie „Dzięk”

biogr. opracuje J. Kuczyńska
17.10.09

- 20 9 Kuczyńska
- 21 Makowska Irene

VIII

FKK
We

Obrońska Halina, ^{zaw} Kłimińska, Mądra
Lecznice d-aj. Paweł, Helanna Bogus
mieta obowiązek podległowi do w szpitalach, do
których był przeniesiony po zmianie 6 VIII przy ul.
Zytniej (najpóźniej szpital Barago Cista)

zab. w Uniwersytecie w Sankcie, „Szpitalu” s. 47

UM
OLSZEWSKA Helina AK
W-w
2 d. Kelińskie
ps. "Merysie"

2 ob. Służba Pdek..., cz. 2, s. 144

Dkt. I 04

i

UM
OLSZEWSKA Helme

AK
W-ve

- J. Podnygala me
meteriey a mley presidec

2ob. Koverp. E2 z J.K., list 2 11 VII 35

1p. 553/35 B107/

Dbr. VII 35

i

UM

AK
W-we

OLSZENSKA Helina

- J. Kuczyńska niedługo adreśte jej
nieograniczone z uwagami i pokazuje go
jeszcze jednej osobie z SSZ
- u H. Swiderskiej (w bibl.) jest zalewaniem
J. Kuczyńskiej inne H. Olszewske
- inną H. Olszewske znalazła J. Kuczyńska
w oprac. J. Kuleszy "Gentuch" - opowieść o J. K.

Zob. koresp. F2 z J.K., list 2/1/1945 - p. 553/3 -
B1271

VIII - II
Olnevska Halina

Julius dani o inij me Zena Makovska
(kopir antorki)

P. Makovska prosida SZ dnie 4 IX 04
o adres Olnevskej, o informacs, czy
zije

SZ normalat 27 Maloska 4 IX 04

a

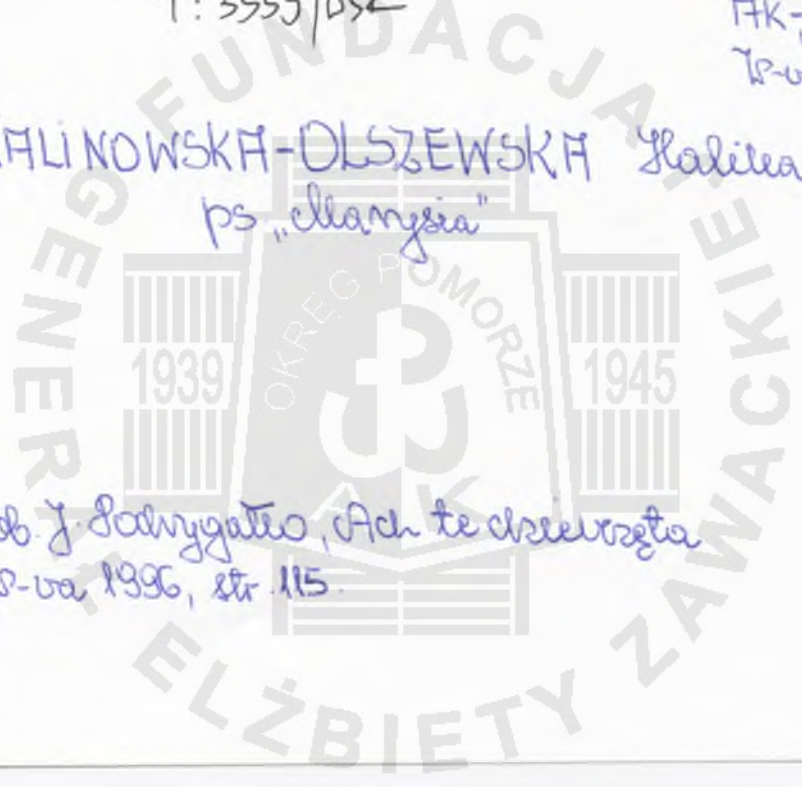
T: 3553/USK

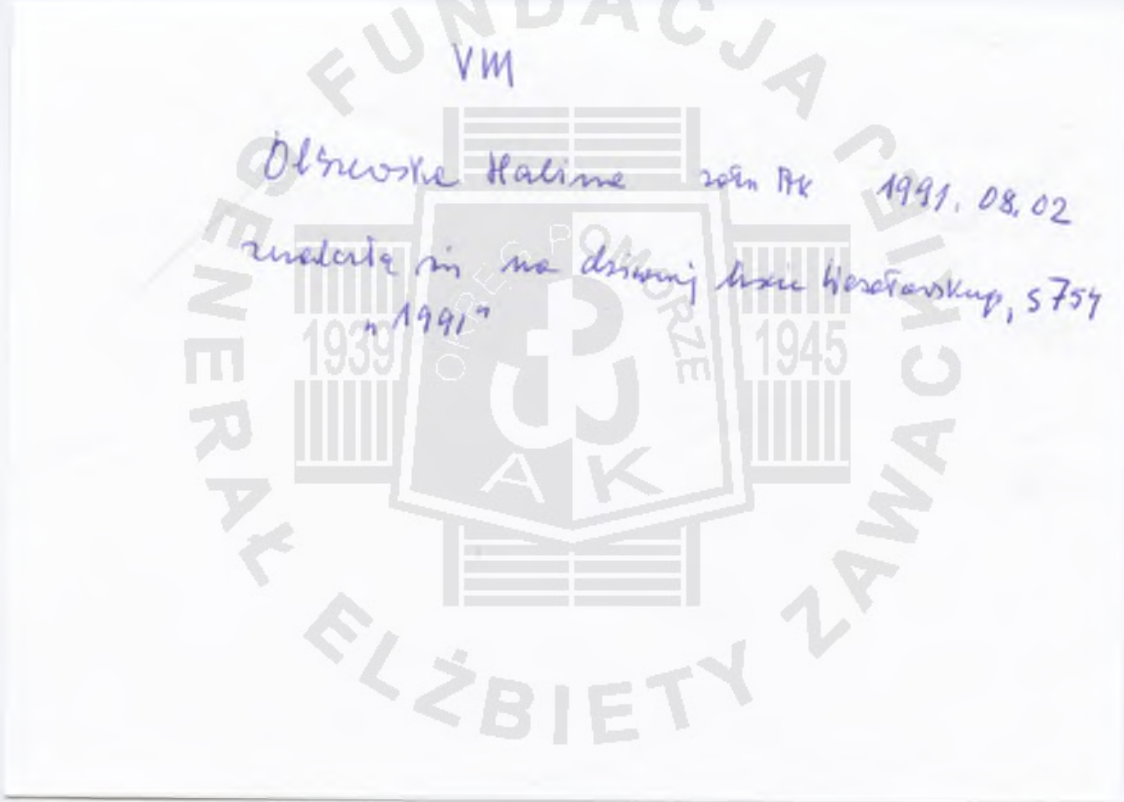
HK - byski
TP-wa

KALINOWSKA-OLSZEWSKA Halina
ps "ellamysia"

Zob. J. Polnygato, Ach te chęć wzięta
TP-wa 1996, str. 115.

litau 99

i

H 2004 UM
OLSZEŃSKA Helina
ps. "Merysie"

AK
W-we

- łączniczka dowódcy batalionu "Teresa", uczestniczka Powstania Węszewskiego.
- Odznaczona KUM, KW, CAK, WKP, KOOOP ("Kronika Ziobne")

zob. (Biul. informacyjny, SZIAK okręg Węszewo,
nr 11-12 1167-1168 / 2 2004 r., s. 15)

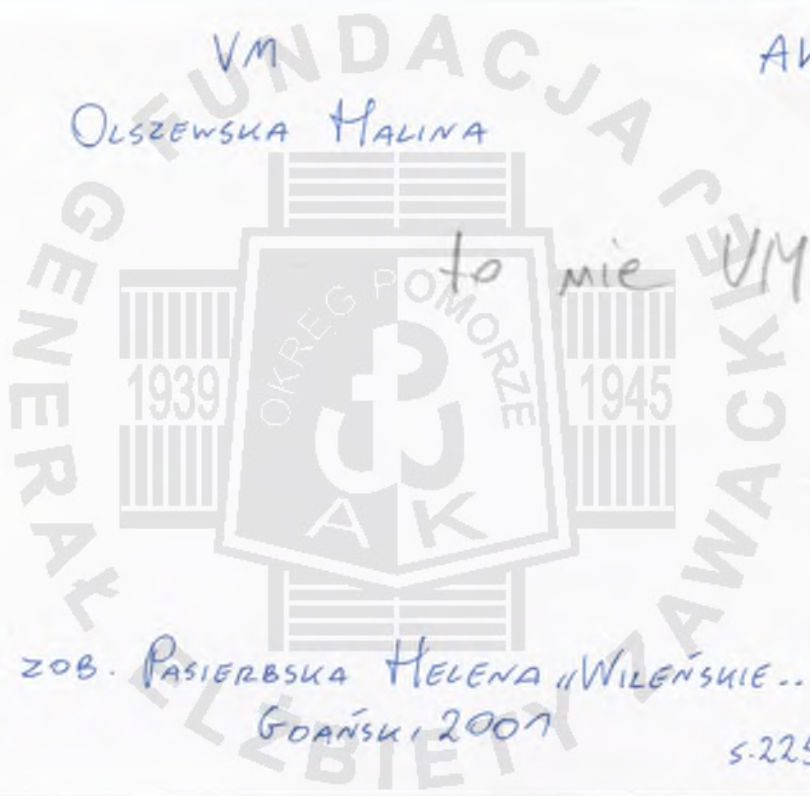
otw. 125

1	Nazwisko	bez teski Olszewska	nr. karty 359
2	Imię	Halina	e. Władysława
3	Data ur./rozmi.		
4	Stopień wojsk./tytuł		
5	Organizacja	AK	1945
6	Przydział org./jedn.		
7	Funkcja		
8	Nr. Krajca		
9	Łódź	protmow 2	

VM

AK

OLSZEWSKA MALINA

ZOB. PASIERBSKA HELENA "WILEŃSKIE..."
GOAŃSKI, 2007

ZMIKX103

s.225

FUNDACJA

VM

AK

OLSZEWSKA HALINA

GENERAK

ZAWACKIE

ZOB. ŚWIDERSKI H. „OKUPACJA I...”
WWA, PAX, 1989 s.209,265 //

3 Mik X1103

VM

AK

Olszewska Helina ps. "Matia"
z d. Kalinowska "Matysia"

s. 218 Torzenie "Agadu" "przenoszące ko-
respondencję między dwódmilowym Kedysem
KG a Oddziałem (Agadem) 1945

s. 409 "lista gar' dwódmilowa: pluskuś z T. 1944
figurki na wież "Matia, Matysia" (Tę Ciwiak
dły kompanii) — 1700 zł

T. Stembosz, Oddział Subwersyjno Kospiracyjny Woy
1939-1944. Wzrost 1983 s. 218, 409

YN-K

VM

AK

Kalinowski - Olszewski Halina „Matysia”
Technika d-cy (w DiSK) kpt. „Puga”
w jego kontaktach z podległymi mu
jednostkami

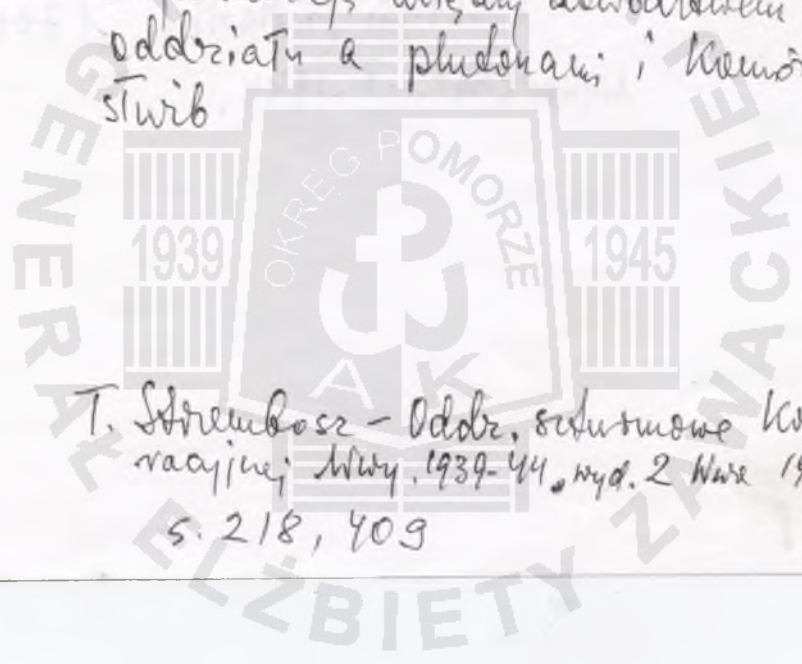
Łączności, sekretari, dywersje, Londyn 1985
s. 226

JN-K

VM

AK

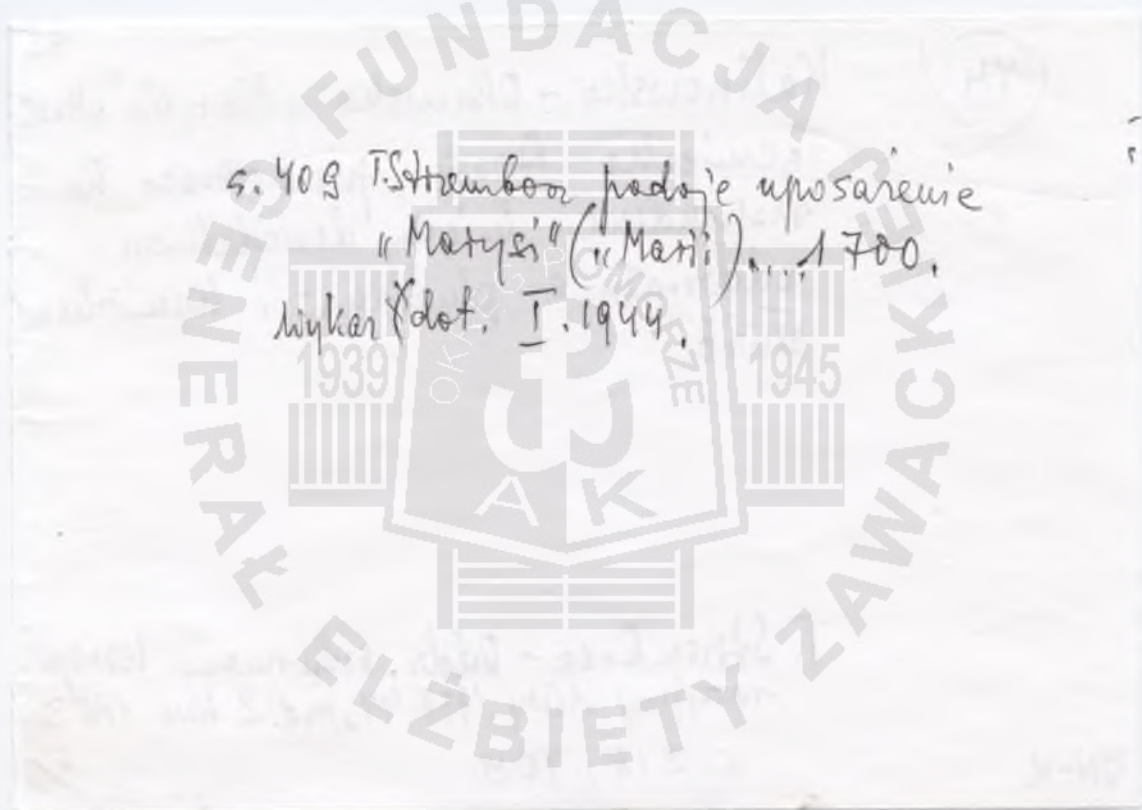
Kalinowska - Olszewska "Marysia" "Maria"
Tęczyńska Agady, przenoszące ko-
respondencje między dowódczym
oddziałem a pułkiem; i Komórka
stwierd

T. Słobosz - Oddz. sekretowe konspi-
racji; Wzry. 1939-44, wyd. 2 Warszawa 1983
s. 218, 409

JN-K

1/2

79M V M 2
208

Olszowska Halina

ps. "Marysia"

zob. wykaz 208

inf. przesłane przez 7 Kwatermistrzów
1939 1945
Listy Londynu

OLSKA Helima

